

Ampedus elegantulus

Elegant rödrock

Skalbaggar, Knäppare och halvknäppare

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nationellt utdöd (RE)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Elateridae (knäppare), **Släkte:** *Ampedus*, **Art:** *Ampedus elegantulus* - elegant rödrock (Schönherr, 1817) **Synonymer:** *Elater elegantulus* (Schönherr, 1817)

Kännetecken

En cirka 10 mm lång skalbagge där den gula färgen på täckvingarnas främre tredjedel kontrasterar vackert mot den i övrigt svarta kroppen. Halssköldens bakhörn är spetsiga och arten besitter hoppförmåga.

Utbredning och status

Endast känd genom ett 1800-talsfynd i Skåne, där den påträffades 1889 nära Ringsjön. Den är i gammal tid även funnen i Danmark. Sentida fynd finns från Lettland och Mellaneuropa där arten främst förekommer i de östra delarna.

Ekologi

Larvutvecklingen sker i starkt nedbruten ved i stammar av olika trädslag. Arten är knuten till grova, såväl stående som liggande, döda träd med fuktig ved. Den tycks föredra ihåliga stammar med angrepp av vedvivlar, vars larver förmodligen utgör en del av födan. I Sverige och Danmark är fynden gjorda i ek, men längre söderut är arten påträffad i en rad olika lövträd som klibbal, ek, *Populus* och *Salix* spp., ask samt gran. Larvutvecklingen är flerårig. Liksom hos de andra *Ampedus*-arterna lever larven även som rovdjur på larver av andra vedlevande insekter. Den förpuppar sig på sensommaren och den nykläckta skalbaggen övervintrar i puppkammaren i veden.

Hot

Arten är enbart påträffad på lokaler med ett rikt inslag av död ved av olika trädslag och att döma av dess sällsynthet ställer den mycket stora krav på sin miljö. Förmodligen är kraven på successioner av hålträd med fuktig död ved mycket höga, och bristen på sådana bestånd har gjort att arten försvunnit från landet.

Åtgärder

Om arten skulle återfinnas på någon plats i landet bör alla åtgärder för att gynna den genomföras. Bildande av naturreservat kan då behövas, liksom åtgärder för att artificiellt tillskapa passande yngelplatser.

Litteratur

- Burakowski, B. 1962. Biologia oraz opis larwy *Ampedus elegantulus* (Schönh.). *Fragmenta Faunistica X(5)*: 47–62. (Noggranna uppgifter om artens biologi. På polska).
- Horion, A. 1953. *Faunistik der mitteleuropäischen Käfer*. 3: 191. München.
- Martin, O. 1989. Smaeldere (Coleoptera, Elateridae) fra gammel løvskog i Danmark. *Ent. Medd.* 57(1–2).
- Palm, T. 1985. Biologiska studier över knäpparen *Ampedus elegantulus*. *Ent. Tidskr.* 106: 39–41.
- Schimmel, R. 1982. Zur Kenntnis der Biologie von *Ampedus elegantulus* (Schönh.). *Mitt. des internat. Entom. Vereins e V. Frankfurt a. Main* 6(4): 79–85.

Författare

Bengt Ehnström 1999. © ArtDatabanken, SLU 2006.